

Rapportsammandrag

ÖPPENVÅRDSINSATSER FÖR BARN OCH UNGA

Stadsdelsnämnderna har ett ansvar för insatser till barn och ungdomar som riskerar att fara illa eller som genom kriminalitet och missbruk riskerar att skada sin egen hälsa och utveckling. Enligt kommunfullmäktiges budget för 2009 ska nämnderna prioritera en god och kvalitativ öppenvård i syfte att förebygga och minska institutionsvård. År 2008 hade 3 051 barn och ungdomar i Stockholms stad någon form av biståndsbedömd insats inom öppenvården.

Revisionskontoret har granskat stadens öppenvårdsinsatser för barn och unga. Syftet med granskningen är att bedöma om nämnderna har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en rättssäker handläggning och ändamålsenliga öppenvårdsinsatser.

STADSREVISIONENS IAKTTAGELSER OCH BEDÖMNINGAR

Stadsdelsnämnderna bör i högre grad arbeta för att säkerställa en rättssäker handläggning

Av betydelse för individens rättssäkerhet är att nämnderna följer de bestämmelser för handläggning och dokumentation som anges i lagar, föreskrifter och kommunfullmäktiges riktlinjer. Den aktgranskning som revisionskontoret genomfört visar brister i handläggningen som berör bl a utredningstider och dokumentationen. Utredningstiden som enligt lagstiftningen får vara högst fyra månader överskrids i omkring 50 % av de granskade ärendena. Enligt lagstiftningen har nämnderna möjlighet att förlänga

utredningstiden. Granskningen visar att nämnderna tillämpar möjligheten i varierande utsträckning. Det medför att den enskilde kan få olika behandling beroende på var i staden han eller hon bor.

Granskningen visar att utredningar och beslut finns dokumenterade. Handläggare har också överlag en tät kontakt och uppföljning genom samtal med den enskilde och vårdgivaren under insatstiden. Den enskilde kommer till tals vid handläggningen men däremot dokumenteras inte individens delaktighet i planeringen tillräckligt i de flesta av de granskade ärendena. Implementeringen av BBIC-systemet (Barnens Behov i Centrum) förefaller, i de fall det används, förbättra kvaliteten på dokumentationen och uppföljningen.

Kontaktverksamhet är den vanligast förekommande öppenvårdsinsatsen i staden. I granskningen har flera brister konstaterats när det gäller följsamhet mot stadens riktlinjer vid anlitan av kontaktpersoner/familjer och vad gäller arvoden till dem. Revisionskontoret har bl a noterat att insatsen kontaktperson ibland används som ett stöd i hushållsarbetet hos familjer där det finns personer som har en funktionsnedsättning, vilket inte är syftet med insatsen. Samverkan med verksamheten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning och även med skolan behöver utvecklas.

Nämndernas uppföljning av öppenvården är inte helt tillfredsställande

Samtliga av de granskade stadsdelsnämnder har antagit mål som är i linje med kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Stadsdelsnämndernas andel öppenvård har ökat under senare år vilket också är kommunfullmäktiges mål.

Enligt kommunfullmäktiges budget ska en god och kvalitativ öppenvård prioriteras i syfte att förebygga och minska institutionsvården. Detta är emellertid svårt att följa upp eftersom enhetliga mått och verktyg saknas för att följa upp kvaliteten på öppenvården.

Angående den individuella uppföljningen noterar revisionskontoret att genomförandeplaner finns upprättade i mycket begränsad utsträckning. Frånvaron av genomförandeplaner påverkar möjligheten till en systematiserad uppföljning av insatserna i enlighet med uppställda mål för insatsen. Uppföljningen av insatsen kontaktperson/familj är mindre systematiserad jämfört med de andra öppenvårdsinsatserna.

Det finns få utvärderingar av öppenvårdsinsatser i staden. Ett pilotprojekt i resultatbaserad styrning pågår som är ett första steg i att analysera insatsers resultat på aggregerad nivå.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för den individuella uppföljningen av öppenvårdsinsatser medan socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har ansvaret för uppföljning av centralt upphandlade utförare av öppenvård. Revisionskontoret anser att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden och vad som ingår i uppföljningsansvaret måste förtydligas.

Under granskningen har det framkommit att det inte är tydligt för nämnderna hur lagen om registerkontroll ska tillämpas. Revisionskontoret rekommenderar att nämnderna, då de handlar

upp riktad dagverksamhet ställer krav på att utförare genomför registerkontroll.

Tillsynen av den interna kontrollen inom öppenvården för barn och unga är inte tillräcklig

Barn- och ungdomsvård är ett komplext område med stora inneboende risker bl a vad gäller rättsäkerhet och barnets hälsa och utveckling, vilket gör att intern kontroll är ett angeläget område.

Revisionskontoret bedömer att insatser för att säkra den interna kontrollen inte genomförs i tillräcklig utsträckning i stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna bör vidta åtgärder för att öka tillsynen av den interna kontrollen. Det gäller även kontroller av tillämpningen av riktlinjerna för kontaktverksamheten.

Revisionskontoret ser positivt på det arbete som nämnderna bedriver med att utveckla socialtjänsten i staden, exempelvis genom utredningen ”Barnuppdraget i Stockholms stads socialtjänst”, implementeringen av BBIC-systemet samt pilotprojektet i resultatbaserad styrning.

GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Granskningen har genomförts genom akt- och dokumentgranskning samt intervjuer med verksamhetsansvariga. Följande nämnder har ingått i granskningen: Bromma, Rinkeby-Kista, Skärholmen, Spånga-Tensta, Älvsjö samt socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

FRÅGOR OM RAPPORTEN BESVARAS AV

- Förtroendevald revisor Siv Rodin
070-720 00 54
- Förtroendevald revisor Barbro Ernemo
08-750 80 71
- Stadsrevisor Staffan Moberg
08-508 29 414

Rapporten finns på www.stockholm.se/revision